

РОЛЬ ФІЛОСОФІЇ ЯК НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ТЕХНІЧНОМУ ВНЗ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У даній роботі основну увагу приділено ролі філософії як навчальної дисципліни в сучасному технічному навчальному закладі.

Ключові слова: освіта, вищий навчальний заклад (ВНЗ), філософія, технічна освіта, філософія техніки, гуманізація.

Abstract

In this work the main attention is paid to the role of philosophy as a discipline in a modern technical educational institution.

Keywords: education, higher educational institution (HEI), philosophy, technical education, philosophy of technology, humanization.

Вступ

Предметно-змістовна освіта, на яку в останні роки концептуально орієнтована вища школа, призводить до того, що дисципліни перестають «чути» одна одну. Знання набуває мозаїчний характер, в якому між окремими його областями зникають умови внутрішнього діалогу. Це стає серйозною перешкодою на шляху становлення повноцінного фахівця-інженера. Освіта втрачає початковий сенс як базова гуманістична цінність [1].

Філософія як навчальна дисципліна

Університет постає сьогодні як навчальний заклад з орієнтацією на фундаментальне знання і професійну підготовку. З іншого боку, для вищої технічної освіти не останнє значення повинен мати технічний і технологічний гуманізм, значення якого важко переоцінити в століття всеосяжної технізації.

Однією з таких дисциплін, покликаних формувати у студентів технічних вузів сучасне світорозуміння і світоглядну культуру, а також здатність орієнтувати отримані знання на соціокультурні установки, є філософія техніки.

Разом з цим, все частіше можна почути сумніви на рахунок доцільності збереження філософських дисциплін [2].

Методичні труднощі, що виникають в навчальному процесі при викладанні філософії в технічному ВНЗ, обумовлені не стільки дефектами освітньої системи і навчальних планів, скільки специфікою самого предмета. Викладачу загальної філософії на молодших курсах відомо природний, як правило, підсвідомий опір студентів, що виявляється вже при першому підході до предмета на вступних практичних заняттях, наприклад у вигляді зневажливо-поблажливих, часом агресивно-саркастичних реплік, що апелюють до здорового глузду. Викладач, що стикається з такого роду захистом, намагається використовувати для його подолання всі можливі важелі інституційного впливу, санкціонованого освітньою системою: від накопичувальної оцінки роботи студента до жорстких мотивацій по типу «з першого разу іспит у мене здають одиниці». Дуже важливо розуміти, що такого

роду захист обумовлений не якістю «людського матеріалу» або дефектами системи середньої освіти, а перш за все специфікою самої філософії і взаємовідносинами її з людиною [3].

Найбільш поширеною помилкою у викладанні філософії у технічному ВНЗ є підвищена увага до історичної частини курсу. Навіщо робити акцент на історичній частині, якщо: 1) годин на філософію відводиться і так замало; 2) читання робіт філософів минулого піде на користь тоді і лише тоді, коли людина буде читати їх з інтересу, а не тільки тому, що це потрібно для іспиту.

Таким чином, гостро постає питання про актуальність, а також ефективні і неефективні способи навчання філософії в сучасному технічному ВНЗ.

Філософію слід вивчати у вищому навчальному закладі, щоб теоретично підкованими підійти до профільних предметів, адже визначення філософії включають поняття логіки, метафізики, теорії пізнання, аксіології та інші.

Наявність філософських курсів в системі програм ВНЗ саме по собі, безумовно, не може вирішити в повній мірі проблеми дієвої гуманізації технічної освіти, якщо вони не «вплетені» в самостійну навчально-наукову роботу студента. Очевидною стає необхідність пошуку конкретних форм і способів інтеграції гуманітарного знання в систему професійної інженерної підготовки [4].

У цих умовах все більша орієнтація сучасної людини на вищу освіту вимагає від вищих навчальних закладів не кількісної відповіді, а підготовки інженерів, здатних повною мірою відповідати на запити суспільства і бути задоволеними своєю роботою.

Висновки

Спеціальна технічна підготовка не забезпечує всезагального рівня розвитку через власну спеціалізацію та профільність. Філософія покликана сприяти формуванню всебічно розвинутої особистості. Зміст філософського знання є обов'язковою складовою в комплексі дисциплін технічного ВНЗ. Це дозволяє долучати студентів до світової культури і на її базі сформувати науковий світогляд.

Проте не слід забувати, що від викладача і подачі матеріалу залежить інтерес студентів до філософії і здатність сприйняти цей складний предмет.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1) Кіпень В. П. Проблемний стан вищої школи: бачення і оцінки / В. П. Кіпень // Вісник. Філософія. Політологія. Київський нац. університет імені Тараса Шевченка. – 2000. – Вип. 31.– С. 34–35
- 2) Белоногов Г. Е. Проблемы рационализации социогуманитарного знания / Г. Е. Белоногов. – Уфа, 2005. – 29 с.
- 3) Кіпень В. Викладачі вузів: соціологічний портрет / В. Кіпень, Г. Коржов. – Донецьк : АСТРО, 2001. – 215 с.
- 4) Философия в техническом вузе: сб. науч. тр. 5-й Международной научно практической конференции. – СПб. : Изд-во Политехнического университета, 2011. – 126 с.

Носковенко Юлія Павлівна – студентка групи ІАКІТ-18м, факультет комп'ютерних систем і автоматики, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: angel479870@gmail.com

Науковий керівник: **Головащенко Ірина Олегівна** – канд. філософ. наук, доцент, доцент кафедри філософії та гуманітарних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Noskovenko Yulia P. – Faculty of computer systems and automation, Vinnytsia national technical University, Vinnytsia, e-mail: angel479870@gmail.com

Supervisor: ***Holovashenko Iryna*** — PhD, Associated professor of the Department of Philosophy,
Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia